

www.e-rara.ch

**Arriani Nicomedensis De Epicteti philosophi, praeceptoris sui,
dissertationibus Libri IIII ...**

Arrianus, Flavius

Basileae, [1554]

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-122198>

Iacobus Schegkii [In Arrianum Annotationes]

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

stretur quispiam, qui ita sit affectus, qui sic dicat: Mihi duntaxat, quæ mea, curæ sunt, quæ prohiberi non possunt, quæ natura sunt libera. Hæc mihi substantia est boni: cætera fiant prout permissum fuerit, non enim ut fiant laboro.

ARRIANI FINIS.

IA COBVS SCHEGKIVS LECTORI S.

VERBORVM atque orationis Arriani sensum, quoad potui, sum interpretatus hac ersione: quam nihilominus rerum quarundam obscuritas & difficultas, quo minus aperta & perspicua sit, sic perplexam & impeditam facit, ut nihil egisse interpretando uideatur aliquis, si non rebus etiam explanandis operam aliquantulam impertiat. Quod ego in præsentia tamen si magis coner quam præstem, breuitate temporis impeditus: æqui bonique faciatis tamen id ipsum rogo. hac enim opera non gratiam à uobis inire, sed debitum pensum utcumque absolvere statueram. Plenissime id quidem doctissimus D. Io. Alexander Brasicanus olim, uaria & librorum supellectile, & summa eruditionis ingenique copia fretus, præstare potuisset: ac præstitisset etiam, nisi è medio cursu sati necessitas ipsum abripuisset: cuius ego propositum & uoluntatem sequi me etsi fatear, exequi tamen, aut assequi si me sperem, plane ineptus sim, & hac ipsa confidentia nimis arrogans & proteruus. Itaque sic habetote candidi Lectores, me maluisse uestra causa parum lucis, quam omnino nihil, ad intelligenda Arriani scriptorum quædam loca asferre in medium, non tam ut studium quam uoluntatem meam uobis probarem: quod uel hac qualicumque & mediocri quadam industria me consecuturum sum arbitratus, in qua magis conatus meus quam facultas iuuandi communia studia appareat. Sed ad rem ipsam accingor, omisis excusationum deprecationumque ambagibus, Si quæ singulorum librorum

in capitibus singulis difficiliora inesse, quàm ut à quolibet intelligantur, uisa fuerint, annotatiunculis plamora faciã. nec explicabo, ut dicitur, ad amuſſim: sed attingam duntaxat loca, è quibus nonnullarum disputatio- num explicatio sit requirenda, præſertim ſi proluxa ſit, & philoſophica, quæ paucis tractari nequit.

ANNOTATA IN PRI-
mi Libri CAP. I.

SI quæ ſint facultates.) Quicquid in natura eſt, id opus exer- cere & ἐνεργῶν, reſpectu alicuius quod extra ſe ſit, dicitur. Atque id contagione corporum, naturalium præſertim, perſpicuum eſt: itemq; actionibus animæ, quas ipſa non intra ſe, ſed in corpore animato præſta- re ſoleat. Nec non mens quoque ipſa intendens ſe in aliud καὶ θιγγῶν, opus ſuum exercet, ut eſt apud Ariſtotelem in tertio de Anima ſcriptũ, itemq; in 12 Primæ philoſophiæ libro, ubi ſic ſcribit: ὅς γινώσκει τὸν νοῦν, θιγγόντων καὶ νοῦν. Veruntamen proprium illud eſt facultatis mentis, ut non modò percipiendis alijs energieam præſtet ſuam, ſed ipſa quoq; ſemetipſam contemplari poſſit. nam ut ibidem inquit Ariſtoteles, αὐτὸν δὲ νοεῖ ὁ νοῦς καὶ τὰ μετέλκοντα τὸν νοῦν, ita ut omnino idem ſit hac in ſe quaſi reflexa & retorta energiea, id quod intelligit, & quod intelli- gitur. Nemo autem ſperet ſe intelligendis his parem, ſi non accuratè ter- tium de Anima librum Ariſtotelis perdidicerit. quare non rudibus illa, ſed in philoſophia exercitatis, breuiter commemoranda duximus. Perfe- ctiſſima hæc eſt & præſtantiſſima mentis energiea, qua ipſa ſemetipſam cognoscit. Quum enim melius nihil, aut diuinius ſit mente, cui nam du- bium, quin notiitiæ quoque iſti præſerendum ſit nihil, qua ipſa ſeipſam agnoſcens apprehendit mens, ipſaq; ſua energiea intra ſe uertitur? Emi- nentia cognitionis hæc ſapientia dicitur. Quod ſi foras eminens, regendæ uitæ atque actionum noſtrarum gubernacula arripiat, intra ſe contem- plans quod externis applicet rebus, proxima nimirum hæc erit à perfe- ctiſſima energiea ſapientiæ & cognitionis: prudentiæ & actionis ſcili- cet energiea, de qua hoc loco Arrianus loquitur. Penes hanc magi- ſterium eſt iudicandi & diſcernēdi omnia quæ in uita facimus, aut omit- timus officiōſè & laudabiliter: quod ipſum in rebus agendis uirtutem eſſe

dicimus, in iudicandis prudentiam, in applicatione rerum extra nos positarum iustitiam.

An uerò abnuis.) De Plautio Laterano sic scribit Cornelius Tacitus libro 15 Augustæ historiæ: Proximam necem, Plautij Laterani consulis designati Nero adiungit, adeò properè, ut non cõplecti liberos, non illud breue mortis arbitrium permetteret. Raptus in locum seruilibus supplicijs sepositum, manu Tatij tribuni trucidatur: plenus constantis silentij, nec tribuno obijciens eandem conscientiam.

Sic Thrasea solitus est loqui.) De Thrasea Pæto scribit Tacitus lib. 14, & Plinius Iunior in Epistolarũ lib. 3 ad nepotem suum: cuius uxor Arria, non minore uirtutis & fortitudinis celebratur fama, ut ex illo apud Martialem Epigrammate liquet:

Castæ suo gladium cum traderet Arria Pæto,
Quem de uisceribus traxerat illa suis:
Si quæ fides, uulnus quod feci, non dolet, inquit:
Sed quod tu facies, hoc mihi Pæte dolet.

IN CAP. II.

Idipsum alijs cuipiam tam indignũ uidebitur.) Plutarchus in Apophtheg. Laconicis refert, puerum quendam Spartanum ab Antigono captum ac uenditum, paruissè quidem emptori in omnibus quæ non essent indecora ingenuis. Cæterum iussus afferre matulam, detrectauit obsequium, addens: Non seruiam. Surgente domino, puer: Senties inquit, quem emeris. simulq; conscenso tecto, se præcipitem dedit.

Ac idipsum Priscus quoq; Heluidius.) Innocentia & sanctitate uitæ facilè omnibus ætatis suæ superiorem fuisse Heluidium, producit Historiæ. Hunc à Vespasiano occisum, missis percussoribus, scribit Suetonius. Plura de ipsius moribus ac ingenio reperies apud Tacitum, libro 20 historiæ Augustæ, ubi sic scribit: Ingenium illustre altioribus studijs, iuuenis admodum dedit: nõ ut pleriq;, ut nomine magnifico segne otium uelaret, sed quo firmior aduersus fortuita rempub. capefceret: doctores sapientiæ secutus est, qui sola bona quæ honesta, mala tantum quæ turpia, nobilitatem cæteraq; extra animum neq; bonis neq; malis annumerant. Plura apud Tacitum, & sparsim quædam reperies apud Plinium in Epistolis.

Si quis

INCAP. V.

Si quis disputando se opponit.) Academici nihil sciri, aut certa notitia comprehendere posse censent: quare ab omni assensu se cohibent: nec pro certo quicquam defendunt, sed pro & contra quamque rem afferunt rationes, quas principiis rationum & demonstrationum si opponant, hoc loco Epictetus ostendit signum non esse aut infirmitatis ingenij illorum quibus contradicuntur, aut solertia eorum qui contra disputant: sed ipsorum potius stuporis, qui non animaduertant, se & sibi & alijs intelligentiæ sensum eripere, sublati his principiis, per quæ reliqua percipi & cognosci soleant. Quare talem affectionem animi in contradicendo hoc loco appellat ἀπολιδωσις, Aristoteles in octavo Physicōw nominat ἀρρώστιαν τῶν διανοήσας.

INCAP. VI.

Quid dicam de sexu masculino & foemineo.) Causam finientem in natura esse, ratione cuius τὸ καλὸν καὶ βέον particeps sit natura rerum, multis in locis ostendit Aristoteles, præsertim in secundo Physicōw, & in quinto de Procreatione animalium, & in primo de Partibus animalium. Ceterum in secundo de Procreatione animalium volumine, causam sexus differentiae non tantum ad necessitatem refert materiae, sed etiam ad providentiam diuinam, ex qua dependeat finiens causa, καὶ τὸ καλὸν naturæ rerum. Sic enim scribit: τὸ δὲ βέλιν καὶ ἄρρεν, ὅτι μὲν εἰσιν ἄρκαὶ γένεως, εἰρήται πλεον, καὶ τίς ἡ δυνάμις, καὶ ὁ λόγος τῆς εἰσίας αὐτοῦ. ὅθεν τίς δὲ γίνεσθαι καὶ εἰς τὸ μὲν βέλιν, καὶ ἄρρεν, ὡς μὲν ὁ ἀνάγκης καὶ τῶ πρώτου κινῶντος, καὶ ὁποίας ὕλης πρὸς ὅντα δὲ φράζειν τὸν λόγον, ὡς δὲ διὰ τὸ βέλιν καὶ πῶ αἰτίαν, πῶ ἐνεκα τινὸς ἀνωδοῦ ἀπὸ τῶ πρώτου ἔχει πῶ ἀρχὴν. Et hoc quid aliud est, quàm diuinitus sexus differentiam in naturam esse introductam: quod ipsum in Oeconomicis his quoque expressit uerbis: ὅτι τὸ πρῶτον νόμιμα ὑπὸ τῶ βέλιν, ἐκείνους ἡ φύσις, τῶτε ἀνδρὸς καὶ τῶ γυναικὸς, πρὸς πῶ κοινωνίαν.

Rationis uerò & intelligentiæ nostræ.) A mente rationes & notitiæ quæ applicantur, Græcè appellantur κατὰ λόγον, scholæ nominant uniuersalia: quæ ut formari soleant opificio mentis, rerum singularum sensibus ministrantibus, ex Aristotele discendum. Hac enim breui admonitiuncula res tanta explicari non potest.

Doctrina præceptorum illorū.) Syllogismos μετὰ πῖπτον. *Interpretati sumus, quibus aliquis sentire aliud, quam antea senserit, adducitur, ac de priore opinione redarguitur, quam posuerit. Id ut artificiose possit præstare quispiam, docent Dialectici: ut Aristoteles in octavo Topicorum. Epistimonicus enim, ut inquit Aristoteles, ἀμετά πῖπτον καὶ ἀμετά πῶς* est. In hoc genere ac studio Dialecticæ, multum elaborarunt Stoici. In differentijs ἀξιώματων secundū Stoicos numerat inter alias μετὰ πῖπτον quoque Laertius in uita Zenonis, his uerbis: καὶ ἀλλὰ δὲ εἶσι Διάφοροι ἀξιώματων, καὶ μετὰ πῖπτον αὐτῶν ὅτι ἀληθῶς εἰς ψεῦδος καὶ ἀντίστροφον. Cæterum quoad sustinere, et quemadmodum propositum suum debeat aliquis in disputatione Dialecticæ, docet Aristoteles in eo quo dixi libro Topicorum, et recentiores: sed horridiores atque incultiores in loquendo Dialectici, accommodatē ad Stoicorum rationem tractant hanc methodum in libellis quos inscribunt de Obligationibus: sic enim appellant, ὅτι πᾶσι καὶ τοιαύτην περιστολήν πρὸς ἑτέρον ἐστίν. De his paucula quædam apud Gellium quoque reperies, et μετὰ πῖπτον Dialecticarum quædam exēpla.

Nimirum se rationibus suis adhibere uera.) Nam in obligationibus disputationum Dialecticarum quod ponitur, aut affirmari, tanquam uerum, aut negari, ut falsum, aut dubie poni, ut incertum, consuevit.

An potius parum consideratē me concessisse aliquid fatebor?) Ex concessis disputatio concluditur. Quæ uerò adhibentur ad disputandum, aut pro ueris conceduntur, aut pro falsis negantur, aut pro incertis et dubijs ponuntur. Cæterum qui responderet in disputatione Dialecticæ, et obligat sese interroganti, cautus et circumspēctus sit oportet, nequid committat quo redargui possit: quod nimirum artis est, et exercitationis, et attentionis. Molestē qui ferunt se capi disputando, ac redargui, appellantur Græcè δύσκολοι, de quibus Aristoteles sic scribit: δύσκολοι τὰ πρῶτα μάλιστα συγχωρῶσιν, ἐὰν μὴ παντελῶς φανερόν ᾖ τὸ συμβεβηκός: ἐπὶ τελευτῆς δὲ δύσκολαίνουσι. ὁμοίως δὲ καὶ ὅσοι οἰοῦνται δεξιμῆς εἶναι ἐν τῷ ἀποκρίνεσθαι. ἔντες γὰρ τὰ πρῶτα, ἐπὶ τέλος τὸν ἀντιπρόσθεντα, ὥς ὁ συμβαινόντα ἐκ τῆς κειμένων.

κερμίδων. τριβίασι δὲ περὶ χάριτος πεισύνοντες τῇ ἔξει, καὶ ὑπολαμβάνοντες
ἐδὲν πείσασθαι. Hanc Dialecticam in disputando garrulitatem Plato
in Parmenide ἀδδλεχίαν appellat. Laertius uerò sic definit Dialecti-
cos, ut hi sint, ὅσοι ποῦ τι τῶν λόγων τὸν ὄρθον καὶ τὸν ἄντικρυν.

Quum id non sit in concessis.) Ad data & concessa ante
conclusionem cautè respondententi est respiciendum. Illud enim artis est, ut
pœnitentiæ non sit locus: sed occurrendum omnibus ante conclusio-
nem, ne redarguamur. Præcepta sunt apud Aristotelem in octauo
Topicorum.

IN CAP. XIX.

Age uerò si extra Nicopolim sis.) De urbe hac, ubi sit, &
à quo, & propter quam condita, sic scribit Suetonius: Quoq; Aetiacæ
uictoriæ memoria celebratior & in posterum esset, urbem Nicopo-
lim apud Aetium condidit Augustus, ludos' que illic quinquennales
constituit.

IN CAP. XX.

Quòd si ipsa quoque scientia seu ars eiusdem speciei
est.) Res uniuersæ dupliciter dicuntur esse. Aut enim sunt extra intelli-
gentiam, aut sunt intra ipsam. Quoad sunt extra, aliud est quod intelligit,
& aliud quod intelligitur: nec sunt idem specie, sed genere, quoad nimi-
rum ambo sunt voutæ, & materia facultateq; quadam participant, un-
de communitas generis formari consuevit. In his uerò quæ actu intel-
liguntur, quum idem sint intelligens & quod intelligitur, ὁμοειδὲς sint
oportet. nam lapis qui intelligitur, nihil aliud est quam mens intelligens
lapidem: propterea quòd in uacantibus materia rebus idem est τὸ νοεῖν
καὶ τὸ εἶναι, ut inquit Aristoteles. At in his quæ sic sunt comparata,
ipsum sese quidpiam potest apprehendere, contemplariq;: eaq; mentis
simplicissima est energetica, qua ipsa seipsam contemplans agnoscit, qua cō-
templatione perfectâ describitur sapientia. De his qui plura uolet, le-
gat Aristot. in tertio de Anima uolumine.

Collectio ex aliquo modo se habentibus uiris.) Col-
ligi τὸ καὶ βόλος per ἐμπερίαν καὶ μνήμην, docet Aristoteles in poste-
rioribus

rioribus Analyticis. Vt autem notiones communes rebus singulis accom-
modare rite possit homo, prudentia assequitur: quæ licet circa singularia
uerfetur, non tamen prout sentit illa, sed quoad intelligenter obseruat, in
his administrandis occupatur. Hac enim ratione nexa sunt singularia nõ
à sensu, sed à collectione τῆς καὶ θόλης: hac enim acie res singulas aspicit
oculus prudentiæ. Non enim tantum colligit à singulis rebus suas no-
tiones mens nostra, sed etiam eas applicat per prudentiam. Et hoc ipsum
est quod dicit Arist. in Ethicis, ipsum vñ esse τὴν πρώτων καὶ ἐχέτων
ὄρων. Proinde Plato in Phædro, modum quo colligatur τῆς καὶ θόλης
in anima hominis, sic expressit: δ' εἰ γὰρ ἀνθρώπων ξυνένει κατ' εἶδος
λεξιμέλων ἐκ πολλῶν ἰὸν αἰδέμενων, εἰς ἐν λογιμῷ ξυμμετέμενον.

Quinetiam proderit furripere ac suffurari ē balneo.)
Pro flagitiosissimis olim furtis sunt habita, quæ committebantur publi-
cis in locis: ut balneis, foro, gymnasijs. Causa apud Aristotelem est in
Problem. sectio. xxix. Problem. 14.

IN CAP. XXII.

Non ne cultus istī exhibentur, ut Veioiūbus.) Vel ar-
cendis seu auerruncandis malis, uel impetrandis bonis, deos suos gentes
coluerunt: pro eo, ut hodie quoque fit apud quosdam, dum sanctos (ut
uocant) pro auertenda peste, aut febre, aut alia quapiam re mala preci-
bus interpellant. Græci auerruncatores ἀποτροπαιοὶς, salutem autem
cōferentes σωτήρας appellant. ut apud Xenophontem libro tertio ἑλλη-
νικῶν: ἐν δὲ τέττα θυοῖτες καὶ τοῖς ἀποτροπαιοῖς καὶ τοῖς σωτήρεσι.
Virgilius libro quarto Georg. — Si quem Numina læua sinunt. —

IN CAP. XXVII.

Quemadmodum excitetur sensus.) Num sentiamus, de-
inde quemadmodum sentiamus, non parem habet rationem dubitādi. De
priori enim Pyrrhonij stultè dubitant, de posteriore quæstione disputari
in utraq; partē potest. Nā et quod totū animal sentiat, et quod parte
certa sentiat, defendi potest. Quod enim sentit, totū est animal: quo uero
sentit, instrumenta sunt sensuum, et partes animalū, non totum animal.

ANNOTATA LIBRI SECVNDI.

IN CAP. V.

QVando uidelicet imitatus eos fueris, qui ludunt
talīs.) Similis est apud Terentium sententia, quum inquit in
Adelphis:

Adelphis: Ita est in uita hominum, atque si ludas tesseris. Prudentia enim fortuna omnis moderanda est. Nec dissimile huic est quod Plato in decimo de Republica monet his uerbis: ὡς περ ἐν πώσει κύβων, πρὸς τὰ πεπωκότα τίθειται τὰ ἀπὸ τῆς πείρας γινώσκοντες, ὅτι οὐδὲν λόγον ἔχει βέλους ἀνέχειν.

IN CAP. XV.

Adeo qui contumaciter.) Aristot. lib. 8 Ethicorū disputat, utrum pertineat ad essentia constantia, in proposito permanere: quandoquidem uideatur in primis constantis esse proprium, ut sit ἐμμενέσινος. Respondet: Non per se, sed propter rectam rationem, dici temperantem ἐμμενέσινον: ἔτι hac ratione, secundum accidens constantiam sententia laudari, cui rationem καὶ δόξαν hanc subiungit: εἰ γὰρ τις τοδὶ Διὶ τοδὶ αἰρεῖται, ἢ διώνει, καὶ τὸ αὐτὸ μὲν ἴσως διώνει καὶ αἰρεῖται, καὶ συμβεβηκός ἐστι τὸ πρὸς τερον.

ANNOTATA IN LIBRUM TERTIVM.

IN CAP. VI.

Neque enim facile est caseū hamo aculeato.) Apophthegmate tali usum Bionem quoque refert Laertius his uerbis: οὐδεὶς ῥόμην ἐπὶ τῷ μὴ θηρᾶσαι μφράκιον, ὅχ' οἷόν τε εἰπεῖν ἀπαλὸν τυρόν ἀγνύσσει ἐπαυαδίαι.

IN CAP. XI.

Et respiciens ad fratrem.) Sapienter ἔτι doctè Aratus, quem Virgilius etiam est imitatus, quum inquit: Iouis omnia plena. In libello qui inscribitur Aristoteli de Mundo, sic scriptum legitur, de cognominibus Iouis: εἰς δὲ ὧν πολυώνυμνος ἐστίν, καὶ ὁνομαζόμενος τοῖς πάθεσι παῖσιν ἅπασιν αὐτὸς νεοχμῆ. καὶ λέγουσι γὰρ αὐτὸν καὶ Ζεῦα, καὶ Δία, καὶ Πάλληλως, καὶ ὁνομασθῆναι, ὡς καὶ λέγουσιν δι' ὧν Ζεῦα καὶ ὁνομασθῆναι καὶ χροῖα λέγεται, διὰ τὸν ὅτι αἰὼν ἄτερος εἰς ἑτέρον αἰὼνα ἀστραπαῖ ἢ βρονταῖ, καὶ αἰθρῆ, καὶ αἰθέρη, καὶ κεραυνός τε καὶ ὑετός, πολιεὺς δὲ ἀπὸ τῶν πόλεων ὀνομάζεται. γυνήθιος καὶ ἑρκίος, καὶ ὁμόγυνος καὶ πάτριος, ἀπὸ τῶν πρὸς ταῦτα κοινωμάτων. Reliqua, qui uolet, in libello hoc perlegat.

IN CAP. XV.

Cuiusq; suscepti operis.) In aggrediendo magnam aliquam
Aa rem

rem uti sumus cauti, admonemur etiam Evangelica parabola, qua proponitur nobis exemplum eorum qui aedificatio aut pugnando prius sumptus supputant, quam negotium aggrediantur. Et Plato lib. 10 de Republica, idem propemodum his expressit uerbis: *ἄχ' οἱ μὲν δεινοὶ τε καὶ ἀδικοὶ δρῶσι, ὅπου οἱ δρομέης, ὅσοι ἄν θέωσιν ἐν ἀπὸ τῆς κατὰ τὸν δὲ τῆς ἀνάμης μὲν πλεόντων ὀξείας ἀποπιδῶσι, τελευτῶντες δὲ κατὰ γέλαστοι γίνονται, τὰ δὲ παρὰ τῶν ὁμῶν ἐχούτες, καὶ ἀσεφάτως αὖ ποτ' ἐργάζονται.*

IN C A P. XXI.

Inspicite Ofellium.) Ofellus cum locupletiss. esset, et moderatam uitam ageret, subito proscriptus, ferebat se non admodum sentire fortunae mutationem, propter pristinam parsimoniam, cui assueuisset. De quo sic Horatius in Sermonibus:

2. Sermon. Quæ uirtus, et quanta boni sit, uiuere paruo,
Saty. 2. Non meus hic sermo est, sed quem præcepit Ofellus.

IN C A P. XXV.

Similis effugientibus coturnicibus.) Ortygos, seu coturnicis hanc naturam scribunt esse, ut dum se in speculo à uenatore obiecto spectare gestit, suiq. imaginem appetit, in prætensa incidat retia, capiaturq. Quod si effugiat, et non decipiatur hac imagine, extra periculum esse. Idem nobis, oblati phantasias faciendum, ut ad se mens conuersa, peccati occasionem et laqueum effugiat. Historiam huius animalis reperies apud Athenæum lib. 9 Dipnosoph.

IN C A P. XXVI.

Et tanquam is qui tesseram inueniat.) εἰκὸς ὧνν transuli, pro eo qui rem emit exhibito signo, aut tessera aliqua. Nā antiquitus manumissis ac libertate donatis emere publice frumēta permittebatur, exhibita tessera: alioqui seruis emendi ius nullum erat, quod Persij uersiculo intelligitur etiam Satyr. 5.

Libertate opus est non hac, qua ut quisq. Velina

Publius emeruit scabrosum tesserula far, Possidet, etc.—

Obiter hic monebo, et alia fuisse tum insignia, tum indicia manumissionis, utpote pileum, uindictam, uertiginem, qua in gyrum uersabantur à domino. Hanc rationem libertatis eleganter ad philosophiam detorquet Persius Satyr. 5. Qui uolet, legat.

IN LIBRUM QVARTVM ANNOTATA.

IN CAP. I.

Socrates non calculum fert iubentibus Atheniensibus.) Xenophon libro primo ἐκ Μυνηκῶν scribit, duces Atheniensium, quum praelio nauali commisso casos atque interfectos non collegissent propter fluctus & tempestatem, adeoque solenni sepultura non humassent, factum fuisse decretum, ut omnes supremo afficerentur supplicio. Id iniquum uisum Socrati cum fuisset, solus calculum, quo damnaaret eos suffragatione sua, ferre noluit. sic enim Xenophon scribit: οἱ δὲ πρὸ τοῦδε φοβηθέντες, ὁμολόγουν πάντες περὶ οὐδὲν, πᾶσι συνεκράτους τῷ ὁμοφρονίᾳ. ἔτ' δ' ἐκ, ἐφη, δὴ ἢ καὶ νόμον ποιεῖν. Istud in praesentia uult intelligi Arrianus.

Num si proficiscerer in Thessaliam.) Verba sunt Socratis apud Platonē in Critone: Πότερον ἔαν μὲν εἰς θετταλίαν ἀποδημιῶς, ἐπιμελήσονται, ἔαν δὲ εἰς ἄλλ' ἀποδημιῶς, ἔχ' ἐπιμελήσονται.

IN CAP. III.

Non Massurij aut Cassij legibus.) Celeberrimi isti fuerunt iurisperiti, quorum de priore sic scribit Athenaeus lib. 14. Διπνosoph. μαζέρι θ' ὁ πέντε ἄριστος καὶ σοφός, καὶ γὰρ νόμων ἐξηγῆς ἐδνός δέντεθ'. De Cassio apud Cor. Tacitum lib. 12. historiae Augustae ita scriptum reperies: Ea tempestate Cassius ceteros praeminebat peritia legum. Fuit sub Claudio & Nerone Imperatoribus. Proinde si lex est constans & perpetua uoluntas, omnes nimirum leges, quantumvis pro temporum, locorum, hominumque ratione sint mutabiles, nisi ex ratione dependant immutabilis legis, pro legibus non sunt habendae. propterea autem immutabilis est uoluntas, quoniam dependet ex ratione perfecta, qua nihil est antiquius. Hanc apud deos esse, & in primis penes Iouem, Sophodes inquit in Antigona:

ἔχ' ἄρτι νῦν γὰρ ἔχ' ἔθες, δὴ ἂν ποτὶ
τῷ πατρὶ, καὶ εἰς οἶκον ὅς' ὅτε φάνη.

F I N I S.

A4 2 ARRIA-